

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/224364,Powstaniec-wielkopolski-i-slaski-lekarz-dzialacz-spol-eczny-i-posel-na-Sejm-RP-w-.html>
26.02.2026, 20:03

Powstaniec wielkopolski i śląski, lekarz, działacz społeczny i poseł na Sejm RP w katalogach Biura Lustracyjnego IPN

W uzupełnionym katalogu osób inwigilowanych przez organy represji PRL znalazł się wpis dotyczący uczestnika powstania wielkopolskiego oraz powstań śląskich, lekarza ginekologii, posła na Sejm RP, w czasie II wojny światowej żołnierza PSZ na Zachodzie.

26.06.2025

Ignacy Nowak (1887–1966) – doktor nauk medycznych, lekarz ginekolog, powstaniec wielkopolski i śląski, ordynator oddziału ginekologiczno-położniczego szpitala w Chorzowie, poseł na Sejm RP, działacz społeczny.

Urodzony w Wielkopolsce, niemal całe życie związał z Górnym Śląskiem. Przed plebiscytem w 1921 roku współpracował z Wojciechem Korfantym w Polskim Komisariacie Plebiscytowym jako kierownik Wydziału Kulturalnego. Podczas powstania wielkopolskiego m.in. organizował punkt opatrunkowy w Poznaniu. W III powstaniu śląskim pełnił funkcję szefa sanitarnego Grupy „Wschód”, organizując służbę medyczną i ratując rannych podczas walk powstańczych m.in. pod Kędzierzmem i Górą św. Anny.

W 1922 roku, po przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski najpierw pracował w Poznaniu, a następnie przeniósł się do Chorzowa, gdzie został ordynatorem oddziału ginekologiczno-położniczego Szpitala Spółki Brackiej. Po przewrocie majowym stał się jednym z czołowych polityków sanacyjnych w regionie. Blisko współpracował z wojewodą Michałem Grażyńskim i prezydentem Ignacym Mościckim. Zasiadał w Sejmie RP III i IV kadencji. W latach 1934–1939 był przewodniczącym Rady Miejskiej w Chorzowie, a także przewodniczącym Zarządu Śląskiej Okręgowej Izby Lekarskiej.

W czasie II wojny światowej służył jako lekarz w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. Przebywał w Szkocji, a następnie działał na terenie Niemiec, organizując pomoc dla byłych więźniów obozów koncentracyjnych oraz repatriację do Polski.

Po powrocie do kraju w 1946 roku kontynuował pracę lekarską w Chorzowie.

Od 1949 roku był inwigilowany przez Urząd Bezpieczeństwa w ramach rozpracowania krypt. „Medycyna” jako podejrzany o „działalność chadecką” i „szpiegostwo”. Funkcjonariusze UB intensywnie śledzili Ignacego Nowaka, zbierali informacje od tajnych współpracowników oraz kontrolowali jego korespondencję. Zarzucali mu powiązania z duchowieństwem, w tym udział w organizacji katechizacji. Rozpracowanie zakończono w 1955 roku gdy nie znaleziono dowodów „wrogiej działalności” wobec PRL.

Po przejściu na emeryturę pracował w przyzakładowej przychodni Huty Kościuszko. Ostatnie lata życia spędził w Wiśle-Jaworniku i Poznaniu. Zmarł 29 grudnia 1966 roku. Został pochowany na Cmentarzu Junikowskim, a obecnie jego grób znajduje się na cmentarzu Jeżyckim w Poznaniu.

W 2024 roku Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Katowicach przygotowało wystawę

pt. [„Wielkopolanin na Górnym Śląsku – dr Ignacy Nowak \(1887-1966\)”](#) .

[dr Ignacy Nowak w katalogach Biura Lustracyjnego](#)

[Prezentacja wystawy „Wielkopolanin na Górnym Śląsku – dr Ignacy Nowak \(1887-1966\)”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala